

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Verkeerde afslag

door **Jan Schinkelshoek** De auteur is directeur van een communicatiebureau in Den Haag en oud-Tweede Kamerlid voor het CDA.

We hebben de verkeerde afslag genomen. Sinds een jaar of tien werpt het CDA zich op als ‘partij van de regio’s’. Dat leek vanzelfsprekend: bij tegenslagen trek je je terug op je bolwerk. En het klonk ook aansprekend: ‘Wij staan voor het land waar het leven nog goed is.’

Het moet gezegd: die strategie heeft enig succes gehad. Ook na teleurstellende, tegenvallende of ronduit tragische uitslagen bij verkiezingen voor de Tweede Kamer heeft de partij zich in diverse provincies redelijk staande weten te houden.

Maar de keerzijde wordt steeds duidelijker. Al een tijdje staat het CDA met de rug naar de Randstad. In de grote steden Amsterdam, Den Haag en Rotterdam verschrompelt de christendemocratie. Dat trekt steeds meer z’n sporen, vooral mentaal. Het heeft onvermijdelijk tot gevolg dat de christendemocratische politiek minder oog heeft voor wat er speelt, wat er leeft, wat er omgaat onder wat Elco Brinkman ooit de ‘gewone stedeling’ in Leiden, Almere en Nieuwegein heeft genoemd. En dan gaat het concreet over zaken als filebestrijding, verpaupering, wonen, werken, bio-industrie en klimaatcrisis. De stikstofcrisis laat zien hoe groot die afstand is geworden.

Door zich in te graven in de provincie isoleert het CDA zichzelf in zorgwekkend tempo. Nee, het gaat er niet om de Amsterdamse grachtengordel naar de mond te praten. In de ban van het regionalisme schrijft de partij echter stilzwijgend meer dan de helft van het land af. De Randstad is allang veel groter dan de Randstad. Dat Den Bosch, Heerlen, Arnhem, Enschede en Groningen steeds minder verschillen van Haarlem, Dordrecht en Gouda, lijkt maar moeizaam door te dringen.

Over de kortzichtigheid van zo’n electorale strategie heb ik het dan nog niet eens. In het zuiden, het noorden en het oosten krijgt het CDA met een zekere vertraging last van eenzelfde ‘afval’ als eerder in de Randstad. Het is eerder uitstel van executie.

Waar is de volkspartij gebleven? De partij waarin iedereen meedoet, waarin sociale verschillen niet de doorslag geven, waarin de stad net zo zwaar weegt als het platteland? De partij die zich niet laat meesleuren in een belangenstrijd?

Toch zal dat regionalisme zich niet gemakkelijk laten corrigeren. Dat komt doordat het uit armoede geboren is. Aangetast door wat ik gemakshalve ‘interne secularisering’ noem – het modernelevensgezwel dat steeds minder rekent met christendom, christelijk geloof en christelijke traditie – kijkt de partij hulpeloos om zich heen. Waar de christendemocratie van oudsher een richting wees, een kompas had, is de beweging steeds meer met lege handen komen te staan. Wat heeft ze nog te bieden?

Het CDA zal iets anders moeten verzinnen dan boze burgers naar de mond te praten, achterop te springen bij boeren met zware tractoren, en zich terug te trekken in de provincie, want op die manier marginaliseert de partij zichzelf. Het is hoog tijd de weg terug te vinden.